

Plan för trygghetsskapande arbete
Förskolan GLADAN
Läsåret 2024/2025

Innehåll

1	Inledning.....	2
1.1	Planens giltighetstid.....	2
1.2	Definitioner	2
1.2.1	Aktiva åtgärder.....	2
1.2.2	Diskriminering.....	2
1.2.3	Trakasserier	2
1.2.4	Sexuella trakasserier.....	2
1.2.5	Kränkande behandling	3
1.2.6	Kränkningar	3
2	Arbetet under föregående läsår	3
3	Undersökning av risker och hinder.....	5
4	Analys av orsaker till risker och hinder.....	6
5	Åtgärder.....	7
6	Planerad uppföljning och utvärdering	8
7	Riktlinjer och rutiner för att förhindra kränkningar	9
8	Rutiner då ett barn anser sig utsatt för kränkningar.....	10
9	Samverkan med barn, vårdnadshavare och anställda.....	10

1 Inledning

Av skollagen framgår att Haninge kommun i egenskap av huvudman för förskolans namn ansvarar för att det i skolans verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever och för att en plan mot kränkande behandling upprättas varje år.

Enligt diskrimineringslagen ansvarar Haninge kommun vidare för att ett arbete med aktiva åtgärder bedrivs i förskolornas verksamhet för att förebygga diskriminering och verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett diskrimineringsgrunderna. Arbetet med de aktiva åtgärderna ska dokumenteras varje år. På förskolans namn har vi valt att upprätta ett gemensamt dokument för arbetet mot kränkande behandling och arbetet med de aktiva åtgärderna, "Förskolans namns plan för trygghetsskapande arbete".

1.1 Planens giltighetstid

Förskolans namns plan för trygghetsskapande arbete gäller från och med den 20230901 till och med 20240831

1.2 Definitioner

1.2.1 Aktiva åtgärder

Aktiva åtgärder är ett förebyggande och främjande arbete för att inom bland annat en förskola motverka diskriminering samt att på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett de sju diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

1.2.2 Diskriminering

Diskriminering innebär att någon missgynnas eller kränks och att missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Diskriminering kan vara direkt eller indirekt. Även bristande tillgänglighet, trakasserier, sexuella trakasserier och instruktioner att diskriminera är former av diskriminering.

1.2.3 Trakasserier

Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Det kan handla om kommentarer, gester eller utfrysning. Exempel på trakasserier kan vara ett barn som hånar ett annat barn för att hon bär huvudduk.

1.2.4 Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara att någon till exempel tafsar eller kastar

närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

1.2.5 Kränkande behandling

Kränkande behandling är ett uppträdande som utan att vara diskriminering och ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna, kränker ett barns värdighet.

Kränkande behandling kan vara av olika karaktär. Fysisk kränkande behandling kan t.ex. bestå av sparkar, slag och knuffningar mot ett barn. Verbal kränkande behandling kan bestå av hot och nedsättande kommentarer riktade till ett barn. Kränkande behandling kan även ske i form av att frysa ut och ge elaka blickar till ett barn.

1.2.6 Kränkningar

Kränkande behandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier av ett barn utgör kränkningar.

2 Arbetet under föregående läsår

Alla avdelningar har arbetet systematiskt med ett förebyggande arbete som har utgått ifrån en kartläggning av de risker och hinder som har uppmärksamrats. Varje arbetsgrupp har ansvar för att systematiskt följa upp arbetet genom uppföljningarna och ha dialog med vårdnadshavare. Om det uppstått incidenter utreds dessa skyndsamt och handlingsplan upprättas. Kränkningar utreds i DF respons.

Varje arbetsgrupp har gjort en kartläggning och en konkret arbetsplan för att förebygga diskriminering och kränkande behandling. Detta har dokumenterats i ett arbetsblad som systematiskt följts upp av ansvariga förskollärare och där alla pedagoger haft ett ansvar för genomförandet.

Varje arbetslag har på föräldramötet vid uppstart haft dialog med vårdnadshavarna om begreppet kränkning samt hur det förebyggande arbetet görs i praktiken.

Varje arbetsgrupp har haft kontinuerliga dialoger med varandra, i PUG, med vårdnadshavare om trygghets och värdebaserat arbete.

Varje arbetsgrupp har arbetat med litteratur som inspiration och stöd i det värdebaserade arbetet.

På Gladan har individuellt arbete skett på varje avdelning utifrån varje avdelnings behov och utmaningar. I olika forum som PUG, och Apt har vi delgett varandra kring det arbete som pågått på respektive avdelning.

Vi har strävat efter ett lugnare tempo under dagen genom att tex dela in barnen i mindre grupper och sammanhang, för att ge alla barn möjlighet till delaktighet och

inkludering. Att hela tiden göra barnen medvetna om vilket förhållningssätt vi har till varandra, både barn och vuxna.

Åtgärdande insatser 2024-2025

Barnrättsteamet, med en representant från varje förskola plus relevanta representanter utifrån område/ämne, har träffats ca 2-3 tillfällen per termin. Vid dessa tillfällen sker utbyte av information och erfarenheter, samt ett kollegialt lärande. Frågor rörande den konkreta verksamheten tas upp och reflekteras kring.

Efter kartläggning och analys av möjliga risker och hinder riktades främst åtgärdande insatser - för att förebygga kränkande behandling och diskriminering samt för att främja lika rättigheter och möjligheter för alla barn - mot:

- Tydligare strukturer, bildstöd och kommunikationsstöd (trygghet, förutsägbarhet, och delaktighet för både barn och pedagoger)
- Hämtning och lämning
  - Säkerställa att alla barn får tillgång till en trygg, lugn och positiv lämning och hämtning på förskolan
- Gården:
  - Pedagogerna utspridda över hela gården utifrån olika zoner.
  - Olika planerade stationer/aktiviteter på gården.
  - Se till att pedagoger bjuder med sig barnen till de olika platserna/aktiviteterna.
  - Och att pedagogerna är aktiva och delaktiga med barnen i lekar och aktiviteter
- Utbildning och undervisning:
  - Erbjuder en varierad lärmiljö där pedagogerna tar ansvar, är aktiva, närvarande och inlyssnande i lekar och aktiviteter
  - Den fysiska, sociala och pedagogiska lärmiljön anpassas, pedagogernas bemötande och undervisningsstrategier anpassas, för att möta upp alla barns intressen, behov, känslor och önskningar - under hela dagen
  - Den fysiska, pedagogiska och sociala lärmiljön ska vara tillgänglig, stimulerande och meningsfull för alla barn.
- Kompetensutveckling/utbildningsinsatser (skapa gemensam förståelse, kunskap och gemensamt språk):
  - Handledning vid behov specialpedagog.
  - Utbildningsinsatser/nätverk till pedagoger av specialpedagog (Inkludering, tillgänglighet, NPF)

- ICDP utbildning med fokus på relation och samspel
- Gemensamma reflektioner, kollegialt lärande
- Utbildningsinsats: språkutvecklande arbetsätt, språknätverk – utvecklingsarbete/kollegialt lärande
- Utbildningsinsats: Våga se våga agera.

3 Undersökning av risker och hinder

Redogör för förskolans undersökning av om det finns risker för kränkande behandling, diskriminering eller repressalier, eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i förskolan. Tänk på att även se över rutiner, riktlinjer, policys etc. på förskolan. Beskriv inledningsvis hur undersökningen har genomförts och sedan vilka eventuella risker och hinder som har upptäckts.

Genomförande

Enkät till vårdnadshavare, Barnskyddsron, Barnrättsteam, Barnintervjuer, Barnobservationer, Barnmöten, Kartläggning av fysisk, social och pedagogisk lärmiljö, Kartläggning av rutinsituationer och övergångar, Avdelningsreflektioner, PUG, Kommunikation med vårdnadshavare, reflektion med specialpedagog.

Barnrättsteamet träffades dels för att reflektera och analysera om de planerade åtgärderna gett resultat. Vilka åtgärder hade realiserats och vilka åtgärder behövde förfinas ytterligare. Vi diskuterade och reflekterade även kring andra hinder och risker som behöver analyseras och åtgärdas.

Identifierade risker:

Gården: Vi ser att gården möjligen kan utgöra en risk för barnen. Gården är stor vilket gör att det kan finnas områden där barnen kan dra sig undan och på så sätt kan situationer uppstå utan att pedagogerna är närvarande just då. Till exempel i buskar.

Innemiljön: Vi kan se att i vissa utrymmen och rum kan barnen vissa stunder under dagen vara enskilt eller i små sammanhang där situationer för kränkande behandling och diskriminering kan uppstå.

Bildstöd/kommunikationsstöd

Finns som kompletterande språkstöd samt språkutvecklande medel.

Inkluderande trygga lärmiljöer

Genom olika former av kompetensutvecklande insatser skapar vi inkluderande lärmiljöer.

Kompetensutvecklingsinsatser

Kompetensutvecklingsinsatsen avseende språkutvecklande arbetssätt – språknätverk.

Övriga hinder och risker som uppmärksammas:

Frånvarande barn

Rutinen vid frånvaro följs. Detta skapar trygghet i hur man ska förhålla sig då man inte själv behöver ta beslutet om behovet finns eller ej.

Avseende överinskolningar till annan avdelning

Överinskolning sker med hjälp av pedagoger genom att samtal samt hälsa på blivande avdelningar en tid innan själva flytten sker. Detta för att öka trygghet samt skapa relationer.

Överinskolningar till förskoleklass

Överlämningsdokument som finns framtagna – dels det generella, dels det kompletterande dokumentet.

Utvecklingssamtal

Utvecklingssamtal som en viktig del gällande att skapa en tillitsfull relation och en dialog med vårdnadshavare.

Uppföljning och utvärdering av insatser kopplat till trygghetsplan

Rutiner och metoder för att följa upp samt utvärdera genomförs kontinuerligt.

Kunskap om barns utsatthet

Socioekonomiska omständigheter som förskolan inte kan påverka kan skapa hinder och risker för barns möjlighet till trygghet, självkänsla, delaktighet och rätt till utveckling och välmående. Bland annat löper barn i socioekonomiskt utsatta områden högre risk att utsättas för fysisk och/ eller psykisk misshandel av näraomsorgspersoner. Kompetens och kunskap gällande barns utsatthet och sårbarhet, hur trauma påverkar barn och vad förskolan har för ansvar och möjligheter att hjälpa dessa barn att må bra och utvecklas på ett bra sätt, finns och behöver alltid vidareutvecklas i takt med samhällets utveckling.

4 Analys av orsaker till risker och hinder

Gården: Vi har kartlagt utemiljön tillsammans hela personalgruppen på Gladan. Alla är införstådda för de möjliga risker som finns då gården är stor.

Innemiljön: Inne på avdelningen finns många olika rum med olika syften. En del rum har dörrar och barnen önskar ofta få ha stängda dörrar för att få vara ifred. Dörrarna har fönster så att en pedagog alltid kan se in.

Hela dagen perspektivet tex Mottagande på morgonen. Vi anpassar mottagandet på morgonen utifrån varje avdelnings olika behov och rutiner

Lärmiljö, den fysiska, sociala och pedagogiska lärmiljön anpassas för att möta upp alla barns olika behov under hela dagen.

5 Åtgärder

Gården: Eftersom gården är stor har vi utifrån vår kartläggning delat in gården i olika zoner som vi jobbar utifrån. På så sätt fördelar vi oss på de områden där vi upplever att det möjligen finns risk att en kränkning eller konflikt kan ske. Genom att vi täcker de olika zonerna vill vi att barnen alltid ska känna att det finns en vuxen närvarande och nära. Alla barn är allas, vilket skapar en trygghet hos barnen. En gårdspolicy finns tillgänglig för pedagogerna på förskolan.

Innemiljön: att vara inlyssnande på varför barnen önskar ha dörren stängd. Viktigt att också visa respekt och skapa förståelse för att låta barnen ibland få vara ifred, men att alltid visa på att en pedagog är nära/närvarande och har en inblick i vad som sker i rummet.

Hel dagen perspektivet: Vi har en väl fungerande struktur där vi säkerställer att både pedagoger och barn vet vad som förväntas under dagen.

Inkluderande Lärmiljö: Miljön anpassas efter barnens intressen och behov. Miljön ska vara tillgänglig, stimulerande och meningsfull för alla barn. Tillsammans med barnen utformar vi miljön både inne och ute.

ICDP utbildning med fokus på samspel: På Gladan har alla pedagoger gått ICDP-utbildningen vilket gör att vi alla har gemensam kunskap kring förhållningssätt och relationsskapande.

Bildstöd/kommunikationsstöd

Fortsätta framställa och utveckla bildstöd och kommunikationsstöd - både konkret och i verksamhetens miljö.

Inkluderande trygga lärmiljöer

Genom olika former av kompetensutvecklande insatser fortsätter vi det inkluderande arbetet.

Kompetensutvecklingsinsatser:

- Språknätverk
- barn i behov av särskilt stöd, NPF, språkstörning, traumamedveten omsorg med mera.
- Samarbete vårdnadshavare / frånvarorutin

Överinskolningar till förskoleklass

Rutiner baseras på hur skolan tar emot eleverna.

Uppföljning och utvärdering av insatser kopplat till trygghetsplanen

Fortsätta skapa tillfällena för att ha kontinuerliga samtal.

Hur tar vi reda på effekterna av våra insatser?

- Kontinuerligt genomföra trygghetspromenad tillsammans med barnen.
- Barnintervjuer
- Frågeformulär som man kan använda som mall för att ta reda på om barnen mår bra och känner sig trygga i sin vardag på förskolan - som ett sätt att följa upp insatser.
- Olika former av kontinuerliga barnråd och/eller barnmöten där barnens frågor och reflektioner kring trygghet och välmående lyssnas in och tas tillvara.
- Enkät till vårdnadshavare
- Observera och kartlägga barn och barngrupp. Detta är viktigt för att även få vetskap i hur de barn som inte har det verbala språket upplever sin vardag på förskolan – är de trygga och mår de bra?

Hallbibliotek på varje förskola!

Hallbibliotek – skapar möjlighet för alla barn att få tillgång till böcker och högläsning – språkutveckling

6 Planerad uppföljning och utvärdering

Systematiskt under året. På APT, avdelnings reflektion, dialoger med vårdnadshavare, i vardagen, barnråd, observationer, barnintervjuer, barnskyddsronde, barnrättsmöten, ICDP övningar kopplat till de risker och hinder som är identifierade i trygghetsplanen, följa upp det trygghetsskapande arbetet med barnen varje månad tex på samlingar/ barnmöte, i samtal, intervjuer, observation, med vårdnadshavare, barnskyddsronder

PUG grupperna ska systematiskt säkerställa detta arbete och involvera kollegor. Alla pedagoger har ett ansvar för att säkerställa praktiken.

7 Riktlinjer och rutiner för att förhindra kränkningar

Barnrätts teamet har fokus på barns rättigheter i hela förskoleområde där utbyte och kollegialt lärande sker i syfte att öka kvalitén, förhindra kränkningar och diskriminering

Våga agera, pedagoger får kontinuerlig fortbildning och agerar utifrån den riktlinjer och rutiner som finns

Zoner på gården, alla pedagoger har ett gemensamt ansvar för trygghetsarbetet på gården. Vilket innebär närvarande och aktiva pedagoger i barnens lekar och aktiviteter.

Dagliga samtal med alla barn om trygghet och trivsel i te x samlingar eller barnmöten.

Gruppstärkande lekar

Barnintervjuer

Arbete i barngrupperna med värdegrundsfrågor, tex genom litteratur och projekt

Arbete i personalgruppen med värdegrundsfrågor och dilemman, ICDP övningar på APT och medarbetarskap

Systematisk uppföljning enligt årshjul och ett pågående arbete i varje arbetsgrupp. Förskollärarna har ett särskilt ansvar för att riktlinjer följs och att arbetet följs upp. PUG grupperna ska ha ett systematiskt arbete kring detta arbete, med en tydlig agenda.

Ett pågående arbete i alla arbetsgrupperna som säkerställs på avdelningsplaneringar

På Gladan strävar vi efter att ha ett inlyssnande arbetssätt, vilket innebär att vi pedagoger hela tiden är nära barnen och barngruppen för att observera, stötta och vägleda vid behov.

För utbildningsförvaltningen samtliga verksamheter finns gemensamma rutiner för att motverka kränkningar och även hantera uppgifter om kränkningar. Dessa finns tillgängliga för förskolans personal i teamsgruppen *Juridik och verksamhetsstöd* i mappen *Kränkande behandling, diskriminering och trygghetsskapande arbete*.

Utöver dessa rutiner har förskolan följande rutiner för att förhindra kränkningar. Rektorn besöker förskolan kontinuerligt och minst en gång per månad bland annat för att säkerställa verksamhetens miljöer ur ett barnperspektiv. Rektorn ansvarar för att ICDP-utbildning pågår kontinuerligt i verksamheten och för att utbildningsfilmen

om kränkningar visas för förskolans personal två gånger per år samt skyndsamt för nyanställda. Utbildningsfilmen finns tillgänglig i teamsgruppen *Juridik och verksamhetsstöd* i mappen *Kränkande behandling, diskriminering och trygghetsskapande arbete*.

8 Rutiner då ett barn anser sig utsatt för kränkningar

En förskollärare, barnskötare eller annan personal som får kännedom om att ett barn anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling eller trakasserier i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn.

Anmälningsskyldigheten gäller för all personal, även vikarier och personal som inte arbetar i barngrupp. Anmälningsskyldigheten gäller oavsett om det är ett annat barn eller en personal som antas ha utsatt barnet. Anmälan ska göras skyndsamt vilket innebär att det helst ska göras samma dag eller dagen efter. Anmälan görs i verksamhetssystemet DF Respons. Om anmälan avser rektorn ska man i stället kontakta verksamhetschef för förskola, Åsa Harge.

En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling eller trakasserier i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Rektorn är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring uppgivna kränkningar och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling och trakasserier i framtiden. Utredningar genomförs av rektorn. Rektor kan inte delegera ansvaret för utredningarna till annan.

Rektorn ansvarar för och genomför omgående åtgärder för att komma till rätta med brister som har framkommit i utredningen. Arbetsrättsliga åtgärder genomförs i samråd med verksamhetschef för förskola. Rektor följer upp inom en vecka från att en åtgärd har verkställts, att åtgärden efterlevs och har önskad effekt. Rektor informerar verksamhetschefen för förskola om framkomna brister och vilka åtgärder som vidtas.

Ett kränkingsärende inklusive utredningen, identifierade och vidtagna åtgärder samt uppföljning dokumenteras i DF respons.

9 Samverkan med barn, vårdnadshavare och anställda

Barnens delaktighet

Stort fokus på värdegrundsarbete i alla barngrupper, under hela dagen, i projekt, samtal.

Genom barnskydds rond, barnintervjuer och observationer där den fysiska- och den psykosociala miljön är i fokus och att det görs konkreta och snabba åtgärden utifrån de risker och hinder som finns i verksamheten utifrån barnens perspektiv.

Säkerställa barnens upplevelse av trygghet, delaktighet och inflytande över hela dagen, genom bildstöd, tydliga strukturer, anpassat förhållningssätt och bemötande.

Genom att skapa tydliga och trygga rutiner under dagen som barnen själva kan vara med att utforma gör att det blir tydligt för både barn och vuxna vad som förväntas av dem. Att i ständig dialog med barnen fånga upp situationer där barnen känner sig otrygga

Vårdnadshavares delaktighet

Alla vårdnadshavare får information om förskolans trygghetsarbete och hur förskolan arbetar med trygghetsarbetet tillsammans med barn, vårdnadshavare och alla anställda.

Trygghetsplanen finns tillgänglig i hallarna samt på hemsidan och det förs dialoger om trygghetsarbetet i olika forum som föräldramöten, Unikum och i den dagliga dialogen.

Samtal med vårdnadshavare om kränkning eller diskriminering har uppmärksamats och då följa de riktlinjer och rutiner som finns i DF respons.

Vid behov göra en handlingsplan i samverkan mellan förskola och familj.

Vid hämtning och lämning är vi måna om att skapa goda dialoger med VH så att de förstår att deras perspektiv är viktigt för oss. Det dagliga samtalet. Vid behov bokas samtal in så att vi tillsammans med hemmen ska hitta en lösning.

Anställdas delaktighet

Vid varje uppstart ser alla anställda och diskuterar filmen om kränkande behandling

Varje arbetsgrupp diskuterar det förebyggande arbetet mot diskriminering och kränkande behandling utifrån de risker och hinder som identifierats samt gör snabbt nya insatser vid behov

Alla anställda kan kontakta stödenheten för att få stöd i anpassningar, förhållningssätt och bemötande samt för kompetensutveckling.

Alla anställda ska gå kompetensutvecklingen ICDP (Vägledande samspel) samt på sikt ICDP BIBAS.

På APT är alla anställda delaktiga i att diskutera dilemman baserat på ICDP och kopplat till de hinder och risker som identifierats i praktiken.

Vi har ständigt pågående dialoger med varandra på apt, nätverk, PUG

